

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO POKRAJINSKE ORGANIZACIJE SSJ ZA SLOVENIJO

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta 5.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška cesta 5.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglašnem delu stane pešitna enostolpna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 147.

V Mariboru, sobota 25. septembra 1926.

Leto I.

V boj za stanovanjsko zaščito!

Strašne in neverjetne razmere so zavladale v naši državi. Nepregleden je kaos, v katerem se nahajamo.

Beda ročnih in duševnih delavcev narašča od dne do dne, nezadovoljstvo v najširših plasteh delavcev, uradnikov, vpokojencev in invalidov prekipeva in neka tajna tišina naznanja bližajočo se hudo uro. Meščanski politiki in krmilarji nesrečne države pa so gluhi in slepi za usodne trenutke.

Delavstvo si je izbojevalo **Zakon o zaščiti delavcev; ne spoštuje pa ga niti država, ki ga je izdala.** Ako zahtevaš osemurni delovnik, se ti krohotajo v obraz. Delavskega zaupnika izvoliš danes, jutri ga kapitalist vrže na ceto, ker je imel pogum sprejeti od delavstva zaupniško mesto. Inšpekcije dela v tem sestavu, kakor je danes, je boljše, da je ni. Prispevki za brezposelne se kradejo, ker vlada jih ne izplačuje. Stanovanj. zakon se ne spoštuje; na podlagi tega zakona bi morala vlada in delodajalci zidati za svoje uradnike in delavce stanovanja. Vse polno delavskih družin so hišni posestniki zmetali na ceto, ter grozijo z novimi deložacijami. Dragih in udobnih stanovanj je dovolj; delavstvo jih pri slabem zaslužku ne more plačati in tako stoji mnoga prazna. Še ono malo zakonsko zaščita, ki jo zakon nudi siromašnejšim vdovam, vpokojencem, državnim uslužbencem in invalidom, hoče vlada s **1. novembrom ukiniti**, ter tako dati proste roke hišnim lastnikom za še večje preganjanje najemnikov. Pravijo hišni posestniki: Mi nismo proti podaljšanju stanovanjskega zakona za pol leta, zahtevamo pa zato, da se stanovanja podraže iz predvojne dobe v kronah 80-kratno, ali v dinarjih 20-kratno, kar bi odgovarjalo v

zlati valuti 1 $\frac{1}{2}$ -kratno. Skratka, zakon se teptajo, delavski zaupniki se ne pripoznavajo, davek na ročno delo se odtrguje delavstvu proti predpisom; pri davku na ročne delavce niso izvzeti niti oni z nad 65 leti starosti ter delavci pod 18 leti. Vse pridobitve, ki jih je delavstvo imelo, so se mu odvzele. S prošnjami, resolucijami, kolektivnimi pogodbami se kurijo peči.

Precejšen del krivde tega stanja nosijo delavci sami, ker se ne marajo organizirati in si potom organizacije priboriti to, kar jim gre.

Strokovna komisija pripravlja najenergičnejšo akcijo

za zaščito stanovanjskih najemnikov in proti odpravi stanovanjske zaščite,

kakor to zahtevajo hišni posestniki. Pri tej akciji morajo intenzivno sodelovati vsi naši strankini člani.

Vršila so se tozadevna zborovanja zaupnikov v Ljubljani, Jesenicah, Celju, Mariboru, Kamniku, Trzinu in drugod. Izdali smo natančna navodila vsem organizacijam za pripravo te akcije.

1. november je blizu! Po podaljšanju delovnega časa, po redukciji plač, po tatvini 20 milijonov Din, nabranih za brezposelne, nam hoče gospoda ukrasti še zadnje: streho nad glavo!

S tem pa pride vse delavstvo pred alternativo:

Ali pogin od mraza in glada ali pa iti v boj!

Združene delavske strokovne zveze pozivljajo vse delavstvo na boj **na ulico, da demonstrira proti reakciji, za svoje življenje in svojo pravico.**

Zaupniki, požurite se s pripravami!

Vatikan in njegova nekrščanska politika.

Politika krščanskih držav ni prav nič v soglasju s krščanstvom, o kakršnem nam pripovedujejo o božičnih in velikonočnih praznikih ter v bibliji. Politika krščanskih vladarjev je bila v tem smislu vedno nekrščanska, a vzlic temu je bila deležna papeževskega blagoslova.

Krščanstvo, kot ga predstavlja katoliška cerkev, je strogo »posvetno« krščanstvo. Vatikan, ki je sedež svetle stolice, je obdan z večjim sijajem in pompom kot katerikoli dvor na svetu, ne le v sedanji dobi, ampak tudi v prošlosti. Nikjer ni udomačenih toliko dvornih ceremonijalnosti kakor v Vatikanu. Veliko se je v tej cerkvi spremenilo od časa, ko je umrl nekje v rimskih katakombah ali kjerkoli že sveti Peter, pa do časa, ko drži žezlo božjega namestnika na zemlji sedanji sveti oče.

Katoliška cerkev kakršna je, je cerkev posvetništva in ceremonij. Ko je prenehala biti cerkev potlačeni in ubogih, je pričela zidati svojo moč na »minljivosti tega sveta.« Leta 754 je prvič postala tudi teritorialna država. Papež je namreč dobil v svojo posest gotove province, in svoje posvetno kraljestvo je večal z novimi teritoriji, ki jih je dobival na enak način kakor drugi vladarji. Nad drugimi katoliškimi deželami je papizem vladal indirektno, ali vladal jih je. Zgodovina nam nudi v tem oziru zelo zanimiva poglavja.

Leta 1870 je papeštvo izgubilo državo. Rim so osvojili pristaši sedanje italijanske dinastije in zedinjenja Italije, sveti oče pa je postal »jetnik«. Od tistega časa je takratni papež razglasil pravilo, da je bilo sveti stolici posvetno kraljestvo krivično ukradeno, da zahteva cerkev svoje nazaj, in dokler se krivica ne popravi, dotlej papež ostane jetnik v Vatikanu. Vatikan je njegov, Italija ni. In šele ko Italija zopet postane njegova, bo osvobojen jetniških zidov Vatikana.

To se najbrž ne dogodi. Težko, da bi bilo italijansko ljudstvo še kedaj pri volji izročiti moč vladanja predstavniku cerkve, ki trdi, da so posvetne reči v pogubo človeški duši. Vatikan, to je, papeževa diplomacija, še vedno smatra, da je on edini legalni lastnik Rima in velikega dela teritorija, ki predstavlja današnjo Italijo. Italijani, ki so, kar se vere tiče, vsi katoliško vzgojeni, so pa veliko bolj »navdušeni« za posvetnega Mussolinija kakor za starodavno stolico svetega Petra. In tako je Vatikan v vednih zagatah. Igrati večnega jetnika za papeža ni prijetno in je neumno ob enem. Vatikanska diplomacija to ve, a je nerodno »lomiti« tradicijo. Velikokrat so se poslednja leta pojavili glasovi, da se bo Vatikan pobotal s Kvirinalom. Kvirinal je namreč palača današnje italijanske dinastije. Preje, to je do leta 1870, je bila papeževa last. Italijanska kraljevska dru-

žina je ravno toliko pobožna kakor papež in njegov dvor. Sedaj le navidezen spor je za oboje neprijeten.

Katoliška cerkev v Italiji, kakor jo predstavlja Vatikan, ni zatirana, ampak protežirana. Mussolinijev režim skuša napraviti iz nekdanje papeževske Italije strogo klerikalno državo, toda klerikalno v mejah fašizma. Iz Vatikana pa prihajajo od časa do časa »indirektni glasovi,« da sveti oče vsaki čas preneha biti vatikanski jetnik, ker je sporazum z italijanskim kraljem in vlado blizu. Fašistična vlada je zopet vpeljala »veronauk« v ljudske šole. Vspostavila je razpelo v sodne dvorane in dala mnoge druge koncesije cerkvi. A tudi Italija ima dve katoliški cerkvi: eno predstavlja Vatikan, drugo je predstavljal katoliška ljudska stranka pod vodstvom duhovnika Sturzo. Na ljubo fašistični vladi je papež pomagal zatreti katoliško ljudsko stranko in odobril »prostovoljno« deportacijo katoliških ljudskih voditeljev, ki žive danes v »tujih« deželah. Italijanski fašizem je katoliško ljudsko stranko v Italiji brutalno zatrl. Razbijal je njene shode,

vprižarjal atentate na njene predstavnike, »onečašal« cerkvene ceremonije ako so imele protifašistični pečat, Mussolini pa je naznanil božjemu namestniku na zemlji: Onemogočil bom katoliško cerkev v Italiji, ako ne bo na moji strani. Če pa odobri moj režim, tedaj jim bom dal mnoge koncesije.

Papež ni dolgo pomišljal. Izrekel se je proti katoliški ljudski stranki in sprejel Mussolinijevo protežijo za Mussolinijevo katoličanstvo.

Posvetni katolicizem papeževske stolice se je odločil za Mussolinija in proti interesom katoliškega in drugega ljudstva v Italiji. Njegovo politiko raznarodovanja jugoslovanskih in nemških katoličanov v mejah Italije podpira molče, toda jo podpira. Ljudje, ki so na čelu italijanske vlade, so bili preje zloglasni svobodomisleci, a danes so papeževci nekrščanske sorte.

Katoliška cerkev se ni pognala za interese katoliškega ljudstva v Italiji, ki jih je in jih ogroža fašizem, pač pa se je udinjala za dekle fašizma. — Pr.

Pismo sodr. Petriča o tridesetletnici naše stranke.

Sodr. Jože Petrič, eden najstarejših in najdelavnejših pionirjev naše stranke, ki je bil med glavnimi ustanovitelji naše stranke pred 30 leti in je prvemu ustanovnemu kongresu stranke tudi predsedoval, je poslal pokrajinskemu kongresu v Celju naslednje lepo in pomembno pismo:

Pokrajinski zbor, ki se bo vršil dne 20. t. m. v Celju, me živo spominja onih časov, ko smo začeli šele orati ledino in postavljati prve temelje poznejšemu, sicer počasi toda vendar lepo se razvijajočemu delavskemu pokretu v Sloveniji. Prvi skromni početki so se vršili v tesni zvezi z vsemi prijetnostmi in neprijetnostmi revolucionarnega dela v reakcionarni katoliški Avstriji. Nastopila je pa vendar kasneje doba legalnega dela, kateremu je odredil nadaljne smernice brnski strankni zbor avstrijske socialne demokracije.

Izkazala se je potreba, ustanoviti lastno stranko in doseči v Internacionali ono mesto, ki nam je pripadalo kot sicer maloštevilnemu toda vendar samostojnemu narodu.

Leta 1896 smo ustanovili jugoslovansko socialno demokratično stranko in to na prvem strankinem zboru, ki je zboroval od 15. do 18. avgusta v sobah za tujce šte. 11 in 12, takrat ene najuglednejših ljubljanskih restavracij »pri Virantu« na Sv. Jakoba trgu, pod strogim nadzorstvom mestne policije, ki jo je v bleščeči uniformi predstavljal takratni komisar g. Robida.

Letošnji kongres se vrši baš ob tridesetletnici naše stranke, znamenje, da je ustanovitev stranke odgovarjala socialnim potrebam ter političnemu in kulturnemu razvoju naroda.

Železna volja in brezprimerna disciplina in požrtvovalnost res razredno zavednega delavstva je rodila in

utrčila stranko. In ta stranka še obstoja in še živi vzlic vsem razcepom, čeprav skrčena, kar nam je vendar porok, da bo razrušena stavba zopet upostavljena na solidnih, nerazrušljivih fundamentih.

Kakor nekoč, je treba zopet delavstvu odpreti oči, ga prebuditi, rešiti objema meščanskih strank, ga dvigniti in izobraziti ter privedi na pravo pot razredne borbe in socializma.

Omamljajoče fraze in demagogija morajo brezpogojno zginiti iz vrst delovnega ljudstva. Posvetiti moramo spet vse sile organizaciji in prepotrebni izobrazbi, kateri se v povojni dobi ni posvečalo zadostne pažnje, kar se je tudi bridko maščevalo.

Letošnji pokrajinski zbor bo gotovo tudi v tem pogledu ukrenil potrebno.

Kot star sobojevnik, ki se danes za razvoj pokreta z isto ljubeznijo zanima, kakor pred 30. in več leti, želim, da bi bili vaši sklepi pravilni in koristni in v popolnem skladu z nauki našega mojstra-učitelja Karla Marxa, brez primesi utopije in drugih konfuznih socialno filozofskih teorij.

Kot mlajši in manjši del ostale skupne Internacionalne, smo se vedno radi obračali na naše sosede in sledili njihovemu delu. In nikdar nam to ni škodovalo. Zakaj bi se tega nazornega vzgleda ne posluževali v sedanji dobi, ko nam je toliko lažje učiti se od njih prave poti in pravega dela.

Želeč vašemu težkemu delu popoln uspeh in še posebno želeč, da bi vaši sklepi in resolucije in vse vaše delo objelo ves proletariat, postale čim preje živo meso do zadnje delavnice in do zadnje koče, v kateri biva še vedno brezpraven in zapuščen, kličem:

Živela mednarodna socialna demokracija!

Živela socialistična stranka Jugoslavije!

Živel mednarodni proletariat!

Ob tla s kapitalom!

Josip Petrič 1896—1926.

ZOBOZDRAVNIK

DR. MED. HERMAN SEDAJ

dvilji asistent na vseučilišni zobni kliniki v Gradcu se je naselil v Mariboru kot kompanjon dr. Lambriusa in ordinira v njegovih ordinacijskih prostorih v

Gospodski ul. 2/II, od 8—12 in od 14—17 ur.

Kakor je delala že Vaša stara mati. bilo je pravilno.

Kuhala je svojo kavo samo s

Pravim Franckovim kavnim pridatkom.

Ta je danes še vedno tako fin kakor izvrsten pridatek
k zrnati in žitni kavi ter bo to tudi zmeraj ostal.

Nova redukcija mezd v strojnih tovarnah in livarnah.

V Strojnih tovarnah in livarnah se le malo bavijo s tehnično izpopolnitvijo obrata. Več pa se bavijo, kako bi z znižanjem mezd, znižanjem delavčevega zaslužka ustvarili vsaj prilično konkurenčno sposobnost svojih izdelkov. — Brez pretiravanja lahko trdimo: tuj in nepoznan, pa s sedmimi pečati zapečaten je Strojnim tovarnam in livarnam v Ljubljani način tovarniškega obratovanja.

Za klobuk staroverski in kravtarski, ne pa industrijski si lahko vtaknejo zadnjo cvetko, ki so jo vzgojili na svojem revnem in slabem s plevelom zaraščenem zelniku. Zamislili so si namreč sledečo originalno in patentirano redukcijo plač in mezd: **Vajence naj odslej plačujejo iz svojih beraških prejemkov pomočniki.**

Torej: za 120 ljudi, četudi mladih in mnogokrat slabotnih, ki pa kljub temu težko in živinsko garajo Strojnim tovarnam in livarnam, naj odslej skrbe pomočniki. S tem »originalnim« zamislem so potrdili le proti svoji volji to, kar smo mi vedno trdili: gospoda se prav ne zaveda, zakaj najema cele armade vajencev v svojih podjetjih. Tudi učna pogodba je delovna pogodba, ne med pomočniki in vajenci, marveč med podjetjem in vajenci. Zato mora nositi podjetje napram vajencem vse obveznosti in najmanjša obveznost je pač to, da plača vajencu enega ali dva »kovača« za to, ker je lačen in raztrgan skozi celi teden delal za dobiček in dobrobit podjetja. Taki maskirani in neodkritosrčni redukciji bodo znali kovinarji odgovoriti na njim lasten način; to naj ve gospoda, ki vedri in oblači v Strojnih tovarnah in livarnah.

Gospoda naj ve, da je tak način

najmanj prikladen in priporočljiv za upostavitve konkurenčne sposobnosti podjetja. Naj se ob priliki informirajo v drugih državah, videli bodo, da imajo vajenci drugod z zakonom zajamčene plače. Kljub temu pa je konkurenčna sposobnost drugod večja in boljša, kakor pa v blaženih Strojnih tovarnah in livarnah.

Prav pa je, da so Strojne tovarne in livarne načele vajeniško vprašanje. Bomo imeli vsaj upravičeno in utemeljeno priliko, da enkrat do dobra osvetlimo, kako skrbe nacionalizirane Strojne tovarne za svoj nacionalni naraščaj in kako se tukaj sistematično izvaja emancipacija od inozemske delovne konkurence. — Na drugi strani pa je s tem dana prilika, da bomo obdržali na dnevnem redu vprašanje, kako se z vajenci v Strojnih tovarnah postopa. Da, niti umiti in očistiti se ne morejo v tovarni mladi vajenci. Snage se mora vajenec v Strojnih tovarnah temeljito odvaditi, če hoče vzdržati svojo dolgo triletno učno dobo.

Ravnatoka pa bomo odslej zahtevali za vajence, ki jih bo sprejemalo na ducate podjetje, zdravniško preiskavo. Se bomo pa kovinarji sami brigali in zanimali zato, da ne bo podjetje uporabljalo vajencev, ki jim delo v tovarni ali livarni pritegne bolezen, jetiko in smrt na hrbet.

Mesto modernih učilnic in napredka stopamo zopet v dobo mučilnic za one, ki naj po izvršeni učni dobi prinašajo z delom svojih rok dobiček podjetju in dobro založenim in preskrbljenim akcionarjem.

Vajeniško vprašanje, kakor ga razumevajo moderne Strojne tovarne, je absurd današnjega časa celo za razmere v naši državi.

vsled katerih nas že pozna ves svet, se v Beogradu vstvarjajo le kombinacije, kdo naj bi bil naslednik naše vlade, kdo je boljši intrigant, kdo je boljše zapisan pri kroni, da bi se na ta način preril v vlado. Medtem pa počiva parlament in sedaj govore, da bo šele z jesenskim zasedanjem pričel zopet z »delom«.

Uzunović, naš velecenjeni ministrski predsednik, je podal sedaj tu-

di nekaj poročil novinarjem o stabilizaciji svoje vlade, ki stoji po njegovih zatrdilih trdno kot skala. Le ena kombinacija je baje mogoča, da bi Radić v svrhu popolne realizacije narodnega »edinstva« prevzel važen ministrski portfelj.

Trdovratno se pa vzdržuje vest, da ni Pašić prav nič bolan, nego da je svojo bolezen le fingiral vsled obiska, ki ga je napravil pri njem njegov slavni in pošteni sinko Rade Pašić v zvezi s parlamentarnim odborom, ki preiskuje njegovo korupcijo. Bati se je vsled tega, da bo potreben tudi še nad tem odborom — vsaj nad nekaterimi člani — poseben odbor, ki naj preiskuje korupcijo znova in temeljiteje, kajti že slišimo, da je klical Pašić k sebi nekatere člane tega odbora in jim dal potrebna »navodila«.

Delajo se pa vsled tega tudi politične kombinacije. Pašić bi po mnenju gotovih beogradskih krogov na vsak način rad postal zopet predsednik vlade in mu gre le za to, da pridobi krono za to svojo koncepcijo, po kateri zna v državi vladati le Pašić in nihče drugi. Želi si volilni mandat in iz volitev bi morala iziti radikalna stranka z dvetretjinsko večino glasov, da bi tako po volitvah mogel sestaviti samostojno homogeno radikalno vlado.

Take volitve bi bile seveda krvave, ker bi se stresale kroglice iz ene skrinjice v drugo in to bi po mnenju gotovih krogov še bolj škodilo državi in morda tudi dinastiji. Vsled tega je težko verjeti, da bi Pašić s temi svojimi načrti prodr. Za slučaj pa, da prodre, se obetajo delavstvu še bolj črni dnevi in ono bo moralo združiti vse svoje sile za obrambo demokracije.

POZOR!

Opozarjate se, da eden pat
nogavice z žigom in znamko
(rdečo, modro ali sivo)

„ključ“

toja kakor katera pat druga
Kupite edno par in prepričate
se. — Nogavice brez žiga
„ključ“ so posrežane

Mednarodni kongres transportnih delavcev.

Kongres je v četrtek zaključil svoje delo. Sprejet je bil predlog, da naj eksekutiva prekontrolira obnašanje generalnega tajnika. Fimmen je bil v svojstvu tajnika potrjen.

Italijanski strah.

Vesti o sporazumu med Nemčijo in Italijo, o katerem smo že zadnjič pisali, so spravile Mussolinija iz ravnotežja, ker se boji, da bi pod takim sporazumom gospodarsko trpela Italija, ki bo imela vsled svoje znane zunanje politike počasi le še Jugoslavijo za zaveznika.

Odgovor rudarjev Baldwinu.

Rudarska eksekutiva v Londonu je imela sejo in sklenila odgovoriti Baldwinu na njegove predloge. V odgovoru ostro kritizira vse njegove predloge, izraža pa željo se zopet sestati k pogajanjem, nakar je Baldwin pristal in določil pogajanja za sredo zvečer. Delavci so pripravljene pristati na delno znižanje plač, nikakor pa ne na podaljšanje delovnega časa ali celo na separatne sporazume v posameznih distriktih.

Dunajska občinska uprava kot uzor celemu svetu.

II.

Gradba stanovanj.

Tudi na Dunaju vlada pomanjkanje stanovanj kot večinoma po vseh mestih Evrope. Ta socialna bolezen ni prizanesla niti takozvanim »zmagovitim« državam, a tembolj so prizadete premagane, med katere se šteje tudi Avstrija. Vojni socializem je prinesel stanovanjski zakon, ki ščiti najemnike še danes. Vrednost denarja pa je padla tako, da je za eno predvojno krono treba danes šteti 14.400 papirnatih kron. Najemnine pa so se zvišale za neznatno vsoto; tako n. pr. plača nekdo za enosobno stanovanje 250 Šil. (dva šilinga in petdeset grošev) mesečno, kar znaša 20 dinarjev, ozir. 180 K v zlati valuti, namesto 36 predvojnih kron. Najemniki seveda v največ slu-

Jack London:

Železna peta.

(Socijalni roman. Prevel I. V.)

(Dalje.)

In vkljub pomanjkanju zaupanja in zanesljivosti smo bili prisiljeni vse naše delo zidati na to. Pogosto smo bili ogoljufani. Bilo je mnogo slabičev. »Železna peta« je ponujala zlato, udobnost in prijetnost in sijaj, ki jih dajejo čudežna velemesta. Mi smo dajali le zadoščenje, ostati zvest velikemu idealu. In naposled je bilo plačilo za te, ki so bili zvesti, neprestana nevarnost, muke in smrt.

Bilo je mnogo slabičev, sem rekla. In ta slabost nas je silila, da smo se osvetili, edino, kar je bilo v naši oblasti. Bila je ta osveta — smrt. Iz potrebnosti smo bili prisiljeni kaznovati naše izdajalce. Za vsakim, ki nas je izdal, je bilo poslanih dvanajst zanesljivih maščevalcev. Lahko se je zgodilo, da nam je izvršitev naše obsodbe spodletela, tičoč se naših sovražnikov, kakor na primer Pockets; ali v eni zadevi ni spodletelo, in to je bilo pri kaznovanju naših lastnih izdajalcev. Sodrugi so dobili dovoljenje, da se obnašajo kot izdajalci, da so prišli v čudežna velemesta in tam izvršili našo obsodbo nad pravimi izdajalci.

Postali smo v resnici tako strašni, da je bilo nevarnejše, izdati nas, kot po nam ostati zvest.

Revolucija je vzela obliko religije. Mi smo molili svetost revolucije kot svetost svobode. V nas je gorel božanstveni ogenj. Možje in žene so posvečali svoja življenja stvari in novorojenčki

so se ji posvečali, kot so se prej posvečali za služabnike božje.

Mi smo bili prijatelji človeštva.

17. Bombni atentat v Kongresu.

Ko so razgnali kmečke državice, so izginili njih poslanci iz Kongresa. Bili so obtoženi veleizdaje in njih mesta so zasedle kreature »Železne pete«. Socijalisti so bili v pomilovanja vrednem položaju in spoznali so, da je blizu njih konec. Kongres in senat je bila samo prazna pretveza, burka. Splošno koristne zadeve so se svečano razpravljale, med tem pa se je v resnici vse, kar je bilo narejenega, naredilo tako, da je nosilo pečat oligarhije.

Ernst je bil ravno v najbolj gostem bojnem metežu, ko je prišel konec. Razpravljalo se je o zakonu za podpore brezposelnih. Trdi časi prejšnjega leta so velike proletarske množice docela izčrpali. Še vedno trajajoča zmeda jih je tlačila še bolj. Milijoni so gladovali, med tem ko je bila oligarhija in njeni priveški prenasršeni. Mi smo pravili tej siromašni množici »ljudstvo dná«. Da bi omilili njih strašen položaj, so socijalisti stavili zakonski projekt za podporo brezposelnih. Ali to ni bilo po godu »Železni peti«. Na svoj način je delala priprave, da bi zaposlila te milijone. Ali njena pot ni bila naša pot, zato je izdala ukaz, da se mora naš predlog preglasovati. Ernst in njegovi sodrugi so vedeli, da je bil ves njih napor zaman. Zavlačevanja so bili že siti. Hoteli so, da se nekaj zgodi. Vedeli so, da ne dosežejo ničesar, ali upali so vendarle, da napravijo konec tej zakoniti burki, katere nepro-

stovoljni soigralci so bili. Niso vedeli, kakšen bo konec, ali tako nesrečnega niso pričakovali, kot je v resnici napočil.

Tisti dan sem sedela na galeriji. Vsi smo slutili, da preti nekaj strašnega. Ležalo je v zraku. Bližina tistega se je slutila iz krdel oboroženih vojakov, ki so stali na hodnikih in iz gruč častnikov, ki so stali ob vhodih v Kongresno poslopje. Oligarhija je stavkala. Ernst je govoril. Risal je bedo brezposelnih z željo, da na kak način ogreje srca in vest članov Kongresa. Ali republikanci in demokrati so se rezali in se posmehovali. Bil je krik in šunder.

Ernst je naenkrat udaril na drugo struno.

»Vem, da vas ne ganejo moje besede. Vi nimate duš, ki bi bile dostopne ganutju. Vi ste mehkopluta, ohlapna bitja. Imenujete se visokodoneče republikance in demokrate. Ni republikanske, ni demokratične stranke. V tej hiši ni republikancev niti demokratov. Tu so lizuni in klečplazci, kreature plutokracije. Govorite z gostobesednimi, zastarelimi umetniškimi izrazi o svoji ljubezni do svobode, a pod obleko imate oblečeno škrlatno-rdečo livrejo »Železne pete.«

Kar se je začel divji krik in klici: »Red! Red!« Preglasili so Ernestov glas, ali on je prenehal omalovažujoče, čakajoč, da se šunder nekoliko poleže. Mahal je z roko sem in tja, kot da jih hoče pridržati. Nato se obrne k svojim sodrugom:

»Slišite lovež dobrorejene bestije!«

Dalje prihodnjic.

čajih ne bi mogli več plačati, ker ne zaslužijo toliko kot pred vojno, a poleg tega so se njim ostale življenjske potrebščine podražile za mnogo nad zlato valuto. Posledica temu pa je, da hišni gospodarji na vse mogoče načine skušajo sabotirati oddajo stanovanj ali njih število umetno znižati, ista preurediti v druge svrhe, jih obdržati zase itd.

Najemniki pa tudi mislijo, da se njim ne izplača oddajati sobe ali celo postelje za malo odškodnino, kot so to delali pred vojno. Razen tega se je v vojnem času na Dunaju poročilo 37.860 parov več, kot se je v enakem času pred vojno. Število porok je jelo takoj po vojni zopet padati in je že padlo na ono mero, kot je bilo pred vojno. Toda z ozirom na zmanjšanje števila prebivalstva, ki je znašalo l. 1910 2.031.421, med tem ko je leta 1920 znašalo 1.841.326, tedaj manj za 190.095, je kljub temu število porok še vedno večje, kot je bilo pred vojno. Leta 1924 je bilo pri stanovanjskem uradu približno 39.000 prošenj za stanovanja. Vseh stanovanj je bilo ob prevratu na Dunaju okroglo 550.000, ki so se delila tako-le: 39.677 stanovanj obstoječih iz enega kabineta ali sobe brez pritliklin, 36.775 iz 1 kabineta in kuhinje, 185.000 iz 1 sobe in kuhinje, 20.628 iz 1 sobe, 1 kabineta in kuhinje ter predsobe. Bilo je tedaj 399.484 malih stanovanj. Značilno je, da je bilo v času od leta 1905 do 1913 zgrajenih nič manj kot 598 stanovanj v kletih, kar je buržuazija hišnih posestnikov smatrala za moderno! Z navedbo gorenjih števil sem hotel samo pokazati, da je pravzaprav tudi pred vojno že postojala stanovanjska beda. Stanovanja so bila slaba in zelo draga. Socialistična večina v občinskem svetu je takoj l. 1919, ko je prevzela upravo mestne občine od krščanskih socialcev, obrnila vso svojo pozornost gradbi stanovanj.

Seveda je naša blagajne prazne in morala je iskati potrebnih virov. Suspendirala je vse stanovanjske davke in doklade ter je uvedla enoten stanovanjski davek pod imenom »Wohnbausteuer«. Ta davek bom opisal pozneje.

Začelo se je graditi sprva takozvana zasilna stanovanja (Notwohnungen), ki pa niso ravno tako slaba, kot bi si lahko kdo predstavljal. Rabilo se je votlo opeko, imenovano tudi Lean, in pa traverze. Stanovanja niso posebno lepa, toda dobra so. Od leta 1919 do 1921 je občina zgradila samo 628 stanovanj. Še le, ko je s 1. majem 1922 bil uveden gorej imenovani davek, se je gradbeno delovanje pospešilo.

Občina se je odločila takoj za dva tipa stanovanj, in sicer: za stavbe, ki se grade v strnjjenih delih mesta, kjer ni mnogo prostora, z več stanovanji, — in na periferiji, kjer je stavebnih prostorov dovolj, pa za enodružinske hiše. Prvo delo občine je bilo, da si je preskrbela stavbišča, v kolikor jih ni že sama posedovala. In to je storila zelo velikopotezno. Pokupila je vse velike komplekse stavbišč, ki presegajo več milijonov kvadratnih metrov. Pri tem je imela občina včasih ovire. Na sredini nekakega takega kompleksa, v V. okraju, je stala majhna, na pol podrti bajta. To bi bilo treba odstraniti in občina je lastniku ponudila mnogo višjo ceno za to bajto, kot je bila vredna. Toda nasprotniki občinske gradbene akcije so lastnika nahujskali, da naj hišice ne proda za nobeno ceno. Mestna občina pa si je znala pomagati in so njeni zastopniki predložili v parlamentu zakonski predlog za razlastitev stavbnih parcel, ki je iz javnih interesov potrebna. Ta zakon je bil takrat sprejet in lastnik zgoraj omenjene hišice je prejel precej manjšo vsoto, kot bi jo bil dobil prej. Danes gre s to rečjo že veliko lažje, ker si je občina zasigurala absoluten monopol na gradbo stanovanj in nima konkurence ter ji lastniki zemljišč že sami ponujajo parcele v nakup.

ZIKA

je najboljša žltina kava!

Dnevne novice.

Wild-West v Ljubljani. Ljubljanski fašisti — to so fantje kot se »šika«. Zlasti odkar so se proglasili za oficijelno cokoljo Žerjavove stranke, so si svoje interesne sfere spretno razdelili in sicer tako, da agitirajo oni samo po gostilnih, demokrati pa med »narodom« v Prekmurju in pa po Kranjskem. Vsak dela po svoje, vsi pa končno za veliko narodno dobro — za zelene zmaje in za narodne svetinje. Ta njih boj je velik in zahteva čisto svoje žrtve. Komaj so na neki taki agitacijski veselici v Hotinji vasi pri Mariboru svojemu lastnemu članu spustili toliko krvi, da se je samo še nekaj časa gibal, že so se spet intenzivno lotili svoje dejanske agitacije za narodne ideale in napadli v Leonovi kavarni nedolžnega človeka, ki je bil pa toliko spreten, da je napad pariral z nožem in pri tem na vratu načel kožo svojemu napadalcu. Pa tudi drugače so v tej gostilni poskrbeli za mir in red in so kavarnarju zravnali za nekaj tisoč dinarjev pohištva, stolov, miz, steklenic itd., ker vendar ne gre, da bi naši najboljši narodnjaki brez vsakega hrupa pretakali svojo dragoceno kri. Pri vsem tem je bil največja korenina naš veliki četnik Marko Kranjec, ki je kar s prstom zadela svojemu orjunaškemu »bratu« krvavečo rano na vratu, dokler mu ni preskrbel potrebnega zdravnika, na način ki je za Ljubljano nov in vreden perlustracije. Najbližji zdravnik stanuje v palači Okrožnega urada in tam ga niso polomili samo zato, ker so zidali eno nadstropje premalo nego oni so tudi pozabili napraviti zvonec na vrata, ki bi naj speče zdravnike vsak čas budil in vabil na pomoč. Toda naš veliki četnik že ve, kako je treba doktorje buditi in jel je streljati po Miklošičevi cesti. Pet strelcev je spustil, ki so privabili zdravnika in še kup drugih ljudi na cesto. In rešen je bil ves ta problem. Prvotno so si ljudje mislili, da si je nekdo zašel, ki želi na Studenec, ko so pa videli, da strelja Marko Kranjec, je bilo vsakomur jasno, da to vendar ne more biti... Šla sta z zdravnikom obvezovat ranjenca, ki je konstatiral malo poškodbo. Onega pa, ki je Orjunaša ranil v silobranu so na policiji po zaslišanju takoj zopet izpustili. Ta dogodek je zopet znatno prispeval k ugledu naših ljubljanskih fašistov. Pri vsem tem pa so le nekaj pozabili: Prisegli niso, kot svoj čas v Grajski kleti v Mariboru, da ne pojdejo nikoli več v lokal, kjer so doživeli take stvari. S tem bi kavarni seveda silno koristili.

Uzunović bo napovedal boj Pašiču, tako pravijo Uzunovićevi prijatelji. Da bo Uzunović v borbi proti Pašiču kos vsaj kar se tiče izjav in protizjav, pa demantiraj in sploh gostobesednega besedičenja, ne dvomimo; če bo pa dobil v radikalnem klubu več pristašev na svojo plat kot Pašič, to je pa veliko vprašanje. Zdi se nam, da bo Uzunović, ako bo iskal zaslonbe med strankami, grdo pogorel. Uzunović spada v eno skupino z Nikičem in drugimi takimi političarji, ki nimajo več nobene stranke za seboj. Ne vemo, če se bo Pašičeva brada ravno lotila Uzuna, toda če se bo, bo slabo za njega in ne za brado. Kajti, brada ima za seboj vsaj radikalni klub in tradicijo, Uzunović pa nima kluba, ne tradicije. Le v enem je ta vlada v redu in v štilu: da sedi poleg velemoža Uzunovića velemož Nikič.

Anketni odbor za pobijanje korupcije še obstoja in še deluje. Vsaj tako izgleda iz poročil in izjav v listih. Zadnjič se je ta odbor spet sešel ter pretresal in zaslišal ljudi v neki bencinski aferi, pri kateri so lepo zaslužili nekateri skrbni in vneti ter večkrat dekorirani čuvaji narodnega in državnega patriotizma. Pravijo, da so si v tej bencinski aferi spekli svoje roke tudi nekateri člani anketnega odbora, ki da so svoje dni tudi sami lepo zaslužili. Kratkotako, ta anketni odbor nudi po vseh dosedanjih izglelih in izkustvih zanesljivo jamstvo, da se bo korupcija še dolgo pobijala in nadaljevala.

Balkanski Locarno je prišel sedaj močno v modo in se menda vladni zastopniki Jugoslavije in Bolgarije že pogajajo med seboj o sklenitvi balkanskega sporazuma po locarnskem vzoru. Lepa je ta misel, toda če se bo prepuščalo to pomirjevalno akcijo samim oficijelnim vladnim zastopnikom, smo prepričani, da se bo sam Locarno prej pogreznil v Gardsko jezero, kakor pa, da se balkanske države med seboj sporazumejo. Da se to ne zgodi, bodo mojstrsko skrbele balkanske diplomacije same.

Konferenca Male antante se je vršila v Ženevi 22. septembra gospodovega leta 1926. O tej konferenci ni nihče nič vedel in tudi listi so o njej presneto malo pisali. Na konferenci navzoči ministri so konstatirali popolno soglasje vseh članov Male antante v vseh, skupne položaje se tičočih zadev in šli nato soglasno narazen.

Pašič, demokrati in klerikalci — ti trije politični činitelji, naj bi se združili in sestavili novo vlado. Pašič je po svojih odposlancih menda že podpiral naše klerikalce in da bi klerikalci končno spet v vlado hoteli, je itak znano. Ni pa izključeno, da bo začel sedaj dvoriti našim klerikalcem tudi Uzunović, tako da pridejo ali s pomočjo Pašiča ali s pomočjo Uzunovića vendarle v vlado. Kratkotako, udeležba na vladi jim topot nikakor ne uide in so menda uprav zato postali zadnje dni silno samozavestni in je tudi »Slovenec« sedaj še bolj podoben razigranemu in mnogostranskemu »Uradnemu listu«. Pa je stvar še po neki drugi strani vrlo interesantna. Doslej je javnost smatrala Pašiča za nosilca reakcije, rušilca parlamentarizma in ustave. Po bridkih izkušnjah, ki smo jih doživeli z Uzunovićevo vlado, pa moramo priznati, da je bil Pašič vse bolj moderen, vse bolj konstitucionalen, vse bolj ustaven in korekten vladin predsednik, nego sedanji beograjski vladodržci. Pašič je vse bolj računal in delal z narodno skupščino in je bil kot šef največje državne stranke vse bolj poklican, da vlada, nego sedanji mogotci, o katerih se sploh ne ve, kdo jih je prazaprav posadil na vodstvo države in komu so odgovorni. Da bi bili odgovorni narodu in njegovim strankam, to si ne upajo menda niti sami trditi. Tako smo srečno doživeli še to presenečenje, da moramo po Pašičevi odsotnosti iz vlade konstatirati, da je bilo Pašičevo vladanje narodu koristnejše, s čimer je že prav vse povedano!

Volitve v zbornico za trgovino, obrt in industrijo so zaključene in je s tem tudi zaključena duhovita polemična borba med slovenskimi velikimi in malimi dnevniki ter velikimi malimi agitatorji in kandidati na shodih. Rezultat volitev še ni znan, ker se šele vrši skrutinij, gotovo je pa, da bodo te volitve rodile morda velike koristi za velike posameznike, prav male pa za male volilce.

Oblast kličejo nad delavce. Sredi »Jutra« ima iz Hrastnika dopis, kjer piše da bo naša tamkajšnja »Svoboda« I najbrže razpuščena, ker so bili njeni člani preje člani »Vesne« in pa komunisti in zlasti še zato, ker so baje zadnje dni nosili neke znake, ki opravičujejo tak razpust. Sedaj naj še pride kdo in reče, da demokrati niso najbolj ogabna stranka na Slovenskem in naj se kdo še čudi, zakaj jih je zapustil dr. Kukovec, zakaj jih zapuščajo vsi oni buržuji, ki imajo še trohico moralne in etične odgovornosti v sebi. Stranka ni pri vladnih jaslih in igra v parlamentu nekako opozicijo in vendar si upa javno klicati oblast nad naše socialistične kulturne organizacije, ki imajo od oblasti potrjena pravila in v teh pravilih svoj določen delokrog. Ali se najde sploh še dovolj ostra beseda za obsodbo te podlosti, ki so jo sposobni širom Evrope edino še demokrati v Sloveniji. Ne najdete ji primere niti v najbolj reakcionarni Rumuniji, Španiji, Grčiji in drugod. Človeka mora biti sram ob takih prilikah misliti vsaj na meščanski pojem demokracije. Primerjajte te naše demokrate z nem-

Vonjavi svilnati lasje

otroški, katere tako radi božamo in poljubljamo. Ohranite svojemu ljubljencu te svilnate lase kar moči dolgo! Umivajte jih s popolnoma neškodljivim sredstvom!

Brez sledu škodljivih ali jedkih primesi očisti Elida-Shampoo lahko pa temeljito lase in kožo na glavi z nežnim posebnim milom. Daje bujne, močne pene, ki z milijoni mehurčkov zagrnejo vse nezaželeno.

Elida-Shampoo podeli lasem krasen medel lesk in ohranjuje čarobne prirodne kodre.

Uporabljajte vsled tega vedno sode prosti

ELIDA

SHAMPOO

Jugoslav. d. d. Georg Schicht, Osijek. Oddelček »ELIDA«.
Pošljite mi brezplačno originalni zavojček 4/III
Elida-Shampoo
Ime:
Naslov:

Prosimo, da vtaknete ta odrezek v kuverto, katero naslovite kot tiskovino.

sko meščansko demokratsko stranko, pa boste videli, da je naša demokratska stranka tako v pogledu nacionalnih in gospodarskih pravic, zlasti pa v vprašanju političnih svoboščin najbolj reakcionarna stranka v Evropi. Mi smo odločni nasprotniki političnih preganjanj, pa vendar se ob vsaki priliki, kadar premešča vlada demokratske eksponente v državni službi iz enega kraja v drugega sprašujemo, odkod imajo še demokrati toliko moralne pravice zoper take premetitve v »Jutru« protestirati, ko pa zahtevajo preganjanje naših delavcev celo takrat, ko nastopajo najbolj kričavo proti preganjanju svojih demokratskih uradnikov. — Sram vas bodi. —

»Narodni Dnevnik« po vrsti našteva sklepe našega kongresa, nekatere točke resolucij celo podčrtava, ker se mu zde nove, zlasti glede zahtev žensk in pa glede zedinjenja. H koncu pa pravi, da nismo obravnavali važnih vprašanj, ki se tičejo delavskega razreda. Logika pa taka!

Državni cestarji so imeli v Celju svojo konferenco, kjer so stavili vladi svojo prošnjo, v pogledu zboljšanja svojega stanovskega položaja. Med drugimi več ali manj važnimi zahtevami najdemo tudi željo po priznanju 8-urnika. Državni cestarji so najslabše plačani državni uslužbenci, ki pa opravljajo tako delo, katerega bi bilo treba zelo dobro plačati. Pa kako neki. Ti ljudje, ki so sicer vsega usmiljenja vredni, nimajo organizacije, kot ostalo razredno delavstvo v državi, nego samo neko društvo. Takih društev je pa med našimi državnimi uslužbenci zelo veliko in vsled tega tudi veliko bede in revščine. Razredno organizacijo si morajo državni cestarji ustanoviti in če so si že enkrat svojili socialistično zahtevo po 8-urniku, potem ne bo več težko si še osvojiti razredni pojem organizacije. Na delo torej!

Mussolini zapira dalje. V zvezi z atentatom na Mussolinija je bilo aretiranih nešteto nedolžnih ljudi. V enem samem dnevu so jih v Rimu zaprli 335, med njimi je bila večina socialistov.

»Privilegij« za slovenske učitelje imenujejo beograjski listi neko naredbo ministrstva prosvete, da se slovenske učiteljice smejo poročiti samo z učitelji in z nikomur drugim. Niti z ministrom prosvete ne! Nikoli nismo mogli razumeti, zakaj bi se učiteljice ne smele poročati, še najmanj pa razumemo sedaj to naredbo, da se smejo učiteljice družiti samo z učitelji — in je ta omejitev še poleg tega omejena le na slovenske učiteljice, v katere je minister prosvete samo tako zaljubljen, da jim je podelil ta in tak »privilegij«.

Premog za železničarje. Prometno ministrstvo je dovolilo vsem železniškim uslužbencem, da si smejo nabaviti premog za zimo iz bližnjega železniškega skladišča po nakupni ceni in 10-odstotnim pribitkom za upravne stroške.

Avstrijska klerikalna korupcija. V Avstriji se je zadnje leto pošteno razpasla korupcija. Klerikalna vlada je dajala bankam iz dolarskega posojila visoke kredite, ne da bi bil za to sploh kdo vedel. Tako je v celoti izposodila 210 milijard avstr. kron raznim bankam, pri tem je pa tudi s 500.000 šilingi (4 milijon. Din.) »podprla« svoje klerikalne štajerske konzumne zadruge. Šele ko je Centralna banka nemških hranilnic skrahirala, so mogli socialdemokratski poslanci razkriti to korupcijo, ker je zgubljen ves denar, ki ga je prejela centralna vlada. In sedaj pridejo vsak dan bolj grde reči na svetlo. Izvolila se je parlamentarna komisija, kjer zaslišuje socialistični poslanec dr. Danneberg in drugi klerikalne ministre kot neboljlene dečke. Najbolj je pri tem prizadet finančni minister Kollman in pa predsednik vlade, ki se v preiskovalnem odboru na vse načine izgovarjata. Socialisti so priredili širom Avstrije velike protestne shode proti korupciji, ki so bili vsi kolosalno obiskani. Najmanj, kar more temu škandalu slediti, je to, da pride do rekonstrukcije vlade, iz katere bo moral izstopiti glavni krivec, sam finančni minister Kollman. Značilno je, da ne ve »Slovenec« nič o tem!

Angleška delavska stranka se je pri sovjetskem poslaniku v Londonu zavzela za zaprte ruske socialiste, zlasti se je Henderson ob tej priliki zanimal za usodo Katčina, ki je uprizoril v ruskih zaporih 15dnevno gladovno stavko in si s tem zboljšal svoj položaj v zaporu. Mi smo skupno z Rusi protestirali proti diktatorskim krvnikom na Madžarskem, ko so po nedolžnem obsodili komunista Rakosija in tovariše in zgražati se moramo tudi nad istim početjem ruske vlade.

Iz madžarskih ječ. Na Madžarskem vlada Mussoliniju podoben režim. Nešteto delavskih voditeljev je bilo pomorjenih pod vladno Horthyja in ob vsaki priliki prihajajo vesti iz Madžarske le o aretacijah in o trpinčenju v zaporih. Te dni je bilo aretiranih v Budimpešti precejšnje število strokovničarjev. Politični kaznjenci v Jilavi so se pred nekaj dnevi pritožili na armijsko komando vsled streljanja v zaporih; komandant je pa napisal na zadnjo stran vloge, »da to nikogar nič ne briga, če se je v zaporih streljalo«. S to yladno bo paš Ninčič čimprej sklenil prijateljstvo.

Breslavska policija je streljala na brezposelne. Socialisti v Breslavi so imeli v torek veliko protestno zborovanje brezposelnih in ob tej priliki so nekateri komunisti organizirali demonstracijo proti policiji, vsled česar je policija streljala. Žrtvi sta dva mrtva in več težko ranjenih.

Kongruo bodo odpravili, pa ne v Jugoslaviji, nego na Litavskem. Pri nas jo bodo s sklepom konkordata šele prav uvedli.

Popravi. V poročilu o našem kongresu sta se nam vrinili dve napaki in sicer pisma na kongres ni poslal s. Perič, nego s. Petrič, ki ga danes na prvi strani tudi priobčamo. V pokrajinski odbor je pa bil izvoljen s. Böhm iz Celja in ne s. Bahun.

Sodrug Rihard Fiser, vodja berlinske socialdemokratske tiskarne »Vorwärts« je preminul. Star je bil 72 let.

30.000 učiteljev je brezposelnih v Berlinu.

Marlbor.

Velikanski deficit pri Mestni plinarni. Odkar vlada narodni blok na magistratu, se ni v Mestni plinarni še nič popravljalo, vključ temu, da je že dr. Leskovar skoro dve leti župan. Posledica tega je, da so cevi postale slabe, ki puščajo, glasom revizijskega poročila, 45 odstotkov vsega pridelanega plina. To je v glavnem povzročilo, da ima plinarna samo v letu 1925 397.792 Din izgube. Kam bo privedlo to klerikalno-demokratsko gospodarstvo? Kako bi se počutilo zasebno podjetje s tolikim deficitom? Vsemu temu je kriva klerikalna brezbržnost, ker sede na magistratu križem rok.

Proti zidanju stanovanjskih hiš nastopa mariborski narodni blok na ta način, da je poslal Weixla v boj proti tovarninski davščini, ki je vstvarjena samo za zidanje stanovanjskih hiš. Posledica tega je, da vlada zavlačuje potrditev te davščine. Naš socialistični klub je na zadnji občinski seji dvignil zoper to ogorčen protest, kateremu se je končno pridružil ves občinski svet.

Sumljiv zaslužek. Mariborska »Marburger Zeitung« ima v svoji in-seratni strani — kot se to za njo spodobi — posebno kuplarsko rubriko. Tam se včasih ženijo, drugič zopet sestajajo, spoznavajo, včasih samo po potrebi enkrat, drugič večkrat. Zgodi se tudi, da išče mlada vdova prijetelega mladeniča za popoldanske obiske, drugič za večerno šahovsko partijo itd. Čisto po želji in potrebi, brez vsakega prikrievanja, kakor da bi šlo za najbolj resne in gospodarske stvari. Z naslodo bere potem ženski in moški svet take ponudbe in se nad njimi raduje. V 214. številki tega lista pa je izšla pod naslovom »Službe« sledeča pikantna ponudba:

»Starejša, poštena gospa se išče za poseben enourni nedeljski posel. Plača 100 Din. Ponudba na upravo pod šifro »starejša gospa.«

Sedaj si pa mislite, kakšen je ta posel, pri katerem bi poštena žena v eni uri zaslužila 100 Din... Vsekakor je stvar pri splošni redukciji plač in pri vsej ozkosrčnosti jugoslovanskih delodajalcev zelo sumljiva in mi bi se samo veselili, če ni tako, kakor mi mislimo. V tem slučaju bi si bilo treba tega dobrega delodajalca pošteno ogledati. »Marburger Zeitung« bi pa izstavili spričevalo, da ni list misterioznih spoznanj in zaslužkov.

Kino »Diana.« Studenci. Od sobote 25. do vključno točka 28. septembra **Biskot, kralj biciklistov.** Največja športska senzacija. Biskot, izvrsten mehanik, kateri radi nezaposlenosti čisti čevlje, se vzame od tovarnarja automobilov Pierrarda v Nizzi v službo. Biskot se zaljubi v hčer tovarnarja in zdaj se začne boj Biskota za svojo ljubav. Pri biciklistični tekmi dobi Biskot prvo nagrado in zmagaja obenem tudi v ljubezni. Radji najinteresantnejših dogodkov in lepih posnetkov največji uspeh v vseh svetovnih kinih. Od 2. oktobra predstave ob 18. in 20. uri, ob nedeljah in praznikih ob 16., 18. in 20. uri. Režijske cene samo pri prvi predstavi.

Tržič.

Na obrtno-nadaljevalni šoli v Tržiču prične redni pouk za šolsko leto 1926/27 v nedeljo, dne 3. oktobra t. l. ob 9. uri dopoldne. Vpisovanje vajencev bo v ponedeljek, dne 27. septembra v pisarni ravnateljstva meščanske šole od 4.—8. ure zvečer. Vajenci naj prinesejo s seboj zadnje šolsko izpričevalo, delavsko knjižico in vpisnino 30 Din za celo leto. Kot učna dneva sta določena nedelja od 9.—13. ure in ponedeljek od 3.—9. ure zvečer. Strokovno risanje se bo tudi letos poučevalo v štirih oddelkih, to je za krojače in šivilje, za čevljarje, za kovinarje in mizarje ter splošno risanje. Za risanje se oglase lahko tudi pomočniki, ki plačajo za celo leto 50 Din in dobe vse potrebščine v šoli. Zanimanje za te stro-

kovne tečaje in risanje je veliko, zato pozivljamo vse, da se pravčasno zglase, dokler je še kaj prostora. Da odtegne vajence pogubnim vplivom ulice, je sklenil odbor uvesti za to šolsko leto na predlog g. Primožiča relativno obvezno petje za vse one vajence in vajenke, ki imajo posluh. S tem hoče doseči, da morajo vajenci sami ob slovesnih prilikah nastopiti z ubranim petjem, da spoznajo slovenske pesmi in da si pridobe vsaj malo srčne kulture. Istočasno s vpisovanjem bo tudi preizkušnja posluha. — Vodstvo obrtno-nadaljevalne šole.

Iz Koroške.

Zadružna mlekarna v Mežici na Koroškem. Po narodnem pregovoru: »Besede mičejo, vzgledi vlečejo«, so se tudi Mežičani zganili, ter si hočejo v kratkem ustanoviti lastno zadružno mlekarno, kakor se je to lepo izvedlo pred kratkim v sosednji Črni. Na pobudo in sodelovanjem sreskega kmetijskega referenta g. Emerana Stoklasa iz Prevalj se živahno dela na tej važni gospodarski zadevi in je po predpripravah sodeč, zlasti pa z ozirom na dobro voljo, zanimanje in globoko pojmovanje stvari od strani vseh lokalnih faktorjev sigurno, da se še letos otvori L. mežiška zadružna mlekarna. Menda ni potrebno povdarjati, kako velikega gospodarskega pomena je v tako močno razvitem, izrazito industrijskem kraju, kakor je to baš Mežica, za delavstvo in kmetški stan dobro urejena mlekarna na zadružni podlagi. Ako pogledamo v sosednjo Črno, se lahko prepričamo, da je tamošnja mlada zadružna mlekarna z ozirom na današnje težke gospodarske razmere primeroma jako lepo in s posebnim ozirom na higijeno moderno urejena. Mlekarno je tehnično dovršeno opremljeno znani strokovnjak g. Krištof iz Ljubljane. Osobito pohvalo pa zasluži vsekakor vrli in razumni občinski odbor, ki je pred kratkim votiral še nadaljnjih 15.000 Din, tako da je obstoj in brezhibno delovanje mlekarnice v blagor in gospodarski procvit vseh občanov popolnoma zasigurano.

Marenberg.

Akcija za nabavo prvovrstnih bikov-originalcev čistokrvne marijadoske pasme v Avstriji, katero vodi prevaljski sreski ekonom gosp. Stoklas in sreski veterinar g. Štibler, je tako daleč uspela, da dobi prevaljski sodni okraj v celem 6 bikov plemenjakov, od teh 3 brezplačne državne. S tem bode ustrezno vroči želji tamošnjih kmetovalcev, kajti je osvežitev krvi za razvoj pasme in povzdigo rentabilnosti živinoreje velikega pomena. Ker se naš marenberški okrajni zastop ni udeležil te pre-

koristne gospodarke akcije, da sodeluje pri bodočem proračunu okrajnega zastopa vsaj eden izmed goraj navedenih gospodov, da ne bomo zaostajali za prevalskim sodnim okrajem, kateri je povrh še brez okrajnega zastopa, pa ima vendar za beležiti lepe uspehe na gospodarskem polju. — Več kmetovalcev iz marenberškega sodnega okraja.

Guštanj.

Krajevni odbor društva »Rdeči križ« v Guštanju priredi dne 2. oktobra t. l. v Črni kino-predstavo »Higijena v zakonu« in dne 3. oktobra pa isto na Prevaljah.

Zahvala. Podpisani se najtopleje zahvaljujem vsem rudarjem, kateri so mi v času moje boleznih darovali znesek Din 536.75. Zahvaljujem se tudi našemu predsedniku soodr. Čebuli Justinu, da se je potrudil in mi ta znesek nabral. S soдруžnim pozdravom Franc Plazl, Holmec, dne 18. septembra 1926.

Šport.

V nedeljo 19. t. m. so se pričela prvenstvena tekmovanja. Kot prvi par sta si stala nasproti SK Svoboda : SK Reka. Svoboda je morala docela nezaslužno, pač pa popolnoma po lastni krivdi podležiti z 3 : 1. Od naših igralcev je deloma zadovoljilo samo desno krilo s. Stepišnik in v prvi polovici s. Gaberšek kot srednji krilec. Vratar s. Lavadinovič je dobro branil in ni kriv absolutno nič na porazu. S. Sušnik je zelo odločen igralec, odlikuje ga dober start in pa »surovost«. Tega se bode moral odvaditi. Drugi branilec s. Rozamernik se bode še razvil v dobrega igralca; večeraj je deloma ugajal. Stranska krilca pod vsako kritiko v prvi polovici. V drugi polovici pač malo boljše, posebno s. Kukovica, kateri se v prvem polčasu na levem krilu ni mogel uveljaviti. Ravno tako s. Vičič kot desna zveza absolutno nemožeč, kot half malo boljše. Napadalni trio je pa v prvi polovici pustil nebroj lepih prilik neizrabljenih; tukaj se je najbolj pokazalo, kaj manjka: odločnost pred golom in start na žogo. Kratek potek igre: Svoboda v popolni premoči stalno ogroža vrata Reke, ne more pa doseči gola vsled neodločnosti zvez. V 20 min. diktirano enajstmetrovko pošlje s. Pavelčič lepo počasi v roke vratarja. Kmalu nato naredi s. Sušnik grob faul nad levo zvezo Reke. Proti nam diktirano enajstmetrovko Reka sigurno zabije; 1 : 0 do polčasa. — V drugi polovici gre s. Bagia na levo krilo, s. Kukovica na halfa, s. Gaberšek v desno zvezo, s. Vičič pa na desnega halfa. Opazi se premoči Reke, katera stalno pritiska. Roko s. Sušnika zvižga sodnik, zopet enajstmetrovka proti nam, siguren gol 2 : 0. Sledí zopet enajstmetrovka proti Reki. S. Gaberšek lepo strelja, žoga se odbije od prečke, golman drži. Naši napadajo. Prosti strel proti Reki pretvori po lepem strelu s. Rojca s. Sene v prvi gol za nas (2 : 1). Desno krilo Reke po lepem driblanju zabije tretji gol 3 : 1. S. Sušnik je zopet kriv tudi tega gola. Namesto da bi držal krilo, ga je skušal faultati. Tretjo enajstmetrovko proti Reki strelja s. Sene, in golman zopet drži. Kmalu nato konec. — Iz poteka igre se vidi, da je imela Svoboda veliko smolo: tri enajstmetrovke zastreljati, to se ne zgodi vselej in tudi ne vsakemu. O indirektnih vzrokih poraza razpravljali bomo drugič. Ks.

M. RAUCH

trgovina stekla

Celje, Prešernova ul.

priporoča steklo za okna, zrcala slike, okvirje za slike, svetilke, porcelan, kameno posodo itd. itd.

Na drobno! Na debelo!

Nabirajte nove naročnike

Le čuvaj svoje zdravje

zdravniki so dragi — le »Florian« ta prav je, ki zdravi in krepi

A. JERAS in drug
Ljubljana-Moste.

Pri vedno večji denarni krizi je treba gledati na to, da si nabavite čevlje, čim najceneje mogoče. V Ljubljani dosežete to najbolje pri tvrdki

»DOKO«

V PREŠERNOVI ULICI ŠT. 9 NA DVORIŠČU.

Ti izdelki so najboljše kvalitete ter po priznani nizki cení. Zajamčeno lastni izdelek iz lastne tovarne. Vsa popravila takoj in najceneje.